

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr Iriny Sargi na temat: Znaczenie budowy somatycznej, sprawności motorycznej i umiejętności techniczno-taktycznych w kwalifikacji 15-letnich piłkarek ręcznych do szkolenia centralnego.

W świecie współczesnym postęp w każdej dziedzinie życia jest zdeterminowany nauką. Sport wymaga równie wszechstronnego teoretycznego poznania, ponieważ od znalezienia właściwych metod i środków zależą nie tylko lepsze wyniki sportowe lecz także zdrowie i równowaga psychiczna człowieka.

Jednym z czynników poznania są poszukiwania dotyczące rozwoju sprawności fizycznej ogólnej i specjalnej oraz budowy somatycznej młodych kandydatów do uprawiania sportu wyczynowego. Tematyka ta wciąż jest bardzo ważna szczególnie na etapie selekcji do gier zespołowych. Nadal większość publikacji dotyczących związku sprawności fizycznej z budową ciała dotyczy grupy zawodników reprezentujących sporty indywidualne i wymierne, bowiem badaniami wybranych grup sportowych uprawiających zespołowe gry sportowe zainteresowano się głównie w latach 60. ubiegłego wieku przede wszystkim za sprawą Z. Drozdowskiego 1965, W. Stawiarskiego 1967, J. Czerwińskiego 1974 i A. Koniarka 1969.¹

Piłka ręczna jest dyscypliną sportową, której dynamiczny rozwój zaznaczył się szczególnie w latach 60. ubiegłego stulecia. Swoją popularność zawdzięcza dzięki uprawianiu jej przez młodzież, która dostrzega w niej szereg cennych wartości, takich jak: nieustępliwość w walce, umiejętność zespołowego działania, podejmowania szybkich decyzji, rozwój cech motorycznych. Każdy zawodnik uprawiający piłkę ręczną powinien wykazać się współdziałaniem z członkami swojej drużyny jak i umiejętnością przeciwdziałania drużynie przeciwnika.

---

1. Z Drozdowski (1965): Uwaga na marginesie badań sprawności koszykarzy, Roczniki Naukowe WSWF Poznań
W. Stawiarski (1967): Wysokość, ciężar ciała, wiek i staż zawodniczy drużyn ligowych koszykówki, piłki ręcznej i siatkówki, Sport Wyczynowy Nr ¾ Kraków
J. Czerwiński (1974): Dynamika rozwoju sprawności fizycznej ogólnej i specjalnej zespołu kadry narodowej w piłce ręcznej mężczyzn, Monografia nr 10 WSWF Gdańsk
A. Koniarek (1969): charakterystyka rozwoju fizycznego i budowy uczestników mistrzostw świata w piłce nożnej w 1966 r., WSWF Poznań

Współdziałanie i przeciwdziałanie w piłce ręcznej określa taktyka gry, która odgrywa istotną rolę szczególnie na poziomie rywalizacji wyczynowej. Istnieje ścisła zależność między techniką i motoryką a taktyką, stąd przywiązuje się dużo uwagi w treningu dzieci i młodzieży szkoleniu motoryczności i techniki, gdyż od ich poziomu zależy sukces na dalszych etapach rozwoju młodego piłkarza ręcznego.

Wysoki poziom motoryki i techniki jest czynnikiem fundamentalnym w procesie praktycznego przygotowania zawodnika do realizacji taktycznych założeń gry.

Z dużym zainteresowaniem przystąpiłem do oceny pracy Pani mgr Iriny Sargi, wartość pracy dostrzegam w problemie badawczym tak ważnym, a jednak zaniedbanym w procesie szkolenia podstawowego w Polsce w ostatnich dekadach XX i XXI wieku.

Za główny cel pracy Doktorantka przyjęła określenie znaczenia budowy somatycznej, sprawności motorycznej i umiejętności techniczno-taktycznych w naborze piłkarzy ręcznych do szkolenia centralnego na etapie wstępnej specjalizacji. Pomocnymi w rozwiązaniu celu pracy okazały się trafnie zaproponowane przez Autorkę pracy – pytania badawcze (5). Doktorantka stara się na nie odpowiedzieć. Ułatwiają rozwiązanie tego zadania zastosowanie metody.

Autorka podzieliła pracę na pięć zasadniczych rozdziałów.

Rozdział I zawiera przegląd literatury. Prezentuje etapy szkolenia młodych piłkarek ręcznych w procesie wieloletniego rozwoju. Brakuje mi literatury dotyczącej zadań w poszczególnych etapach procesu szkoleniowego oraz roli kontroli treningu i jej wpływu na indywidualizację treningu.

Rozdział II Materiał i metoda badań zawiera ogólną charakterystykę badanych oraz prezentację wykonanych pomiarów:

- somatycznych (wysokość i masa ciała)
- motorycznych
  - a) Międzynarodowy test sprawności fizycznej (8 prób)
  - b) Test INKF (5 prób)
- test funkcjonalny

- Beep test (wytrzymałościowy test biegowy)
- test taktyczny (poziom wiedzy taktycznej)
- metody statystyczne (podstawowe plus test Manna Whitney'a)

Rozdział IV Wyniki. Prezentacja wyników badań jest czytelna. Doktorantka dobrze radzi sobie z omówieniem uzyskanych wyników badań. Niestety niezbyt czytelnie wyjaśnia i interpretuje wcześniej postawione cele i pytania badawcze.

Rozdział V Dyskusja – nie jest potwierdzeniem pełnego wykorzystania ciekawego problemu badawczego. Brakuje własnego stosunku do stwierdzonych w badaniach faktów.

Rozprawa liczy 74 strony maszynopisu wraz z wykazem biograficznym oraz: Aneks, spis rycin, spis tabel, streszczenie w języku polskim i angielskim.

W pracy dostrzega się usterki językowe i literowe.

Temat podjęty przez Autorkę określam jako ważny i wymagający systematycznego śledzenia. Motoryczność i technika to klucz do przyszłych sukcesów w piłce ręcznej. Na obecnym poziomie wiedzy i doświadczenia szkoleniowego ma pełne uzasadnienie zalecenie o systematycznym ciągłym badaniu motoryki i techniki, które pozwalają nam w porę dokonywać zmian w ilości i jakości środków adekwatnych do potrzeb zmieniającego się poziomu sportowego poszczególnych członków drużyny.

W piłce ręcznej w miarę wzrostu poziomu mistrzostwa sportowego pogłębia się zasada specjalizacji treningu. W badaniach wielu autorów dostrzegamy, że w początkowym okresie treningu rozwój wytrzymałości siły i szybkości prowadzi do doskonalenia i innych cech motorycznych. W późniejszych okresach szkolenia równoległy wzrost cech zatrzymuje się, następuje tzw. dysocjacja cech motorycznych.

Rozwój wytrzymałości, dalej wytrzymałości szybkościowej, siły, a później mocy decyduje o przydatności zawodnika do gry w piłkę ręczną. Osiągnięcie dobrych wyników w szkoleniu motoryczności można uzyskać w warunkach zmienności charakteru treningu, bo tylko wtedy można osiągnąć wysoce specyficzną adaptację fizjologiczną.

Na etapie szkolenia podstawowego, a z takim zaznajamia nas Doktorantka dużo uwagi w szkoleniu poświęcić należy technice. Obejmuje ona wszystkie wzorce

ruchowe i składniki techniczne specyficzne w grze w piłkę ręczną. Jest ważne, aby w czasie kształtowania techniki brać pod uwagę wiązanie jej z motorycznością. W dysertacji warto uzasadnić w rozwoju młodego piłkarza ręcznego szkodliwe przywiązywanie dużej wagi w szkoleniu do taktyki gry.

Pani mgr Irina Sarga w dysertacji „Znaczenie budowy somatycznej, sprawności motorycznej i umiejętności techniczno-taktycznych w kwalifikacji 15-letnich piłkarek ręcznych do szkolenia centralnego” podjęty zamiar badawczy skutecznie zrealizowała. Zaslugują na podkreślenie zastosowane metody badawcze, które spełniają warunki mierzalności i mieszczą się w kryteriach poznania naukowego.

Dysponując bogatym materiałem badań własnych, poradziła sobie z jego prezentacją.

Korzystając z przywileju recenzenta chciałbym zwrócić Autorce uwagę na kilka spraw, których wyjaśnienie wydaje się, moim zdaniem, celowe:

- Szerszego omówienia szczególnie w rozdziale „Dyskusja” wymagają metody selekcji.
- W rozdziale „Dyskusja” warto omówić rolę czynników mających kluczowe znaczenie w rozwoju piłkarza ręcznego (wytrzymałość, siła, szybkość, motywacja).
- W rozdziale „Dyskusja” należy odnieść się do celu badania i 5 pytań badawczych.
- Dlaczego tak dużo uwagi w dysertacji poświęca Pani magister taktyce mając do czynienia z zawodniczkami 15-letnimi?
- Nie zgadzam się ze stanowiskiem Pani magister zawartym w rozdziale 5 „w poszukiwaniu talentów sportowych w piłce ręcznej największą rolę należy przypisać ocenie budowy somatycznej”.
- Brakuje w pracy konkretnych zaleceń dla praktyki.

Autorka opracowując wybrany przez siebie materiał unika prezentacji własnego doświadczenia z teorii i praktyki treningu dzieci.

Przedstawiona dysertacja doktorska Pani mgr Iriny Sargi „Znaczenie budowy somatycznej, sprawności motorycznej i umiejętności techniczno-taktycznych w kwalifikacji 15-letnich piłkarek ręcznych do szkolenia centralnego” spełnia wymogi stawianym pracy doktorskiej.

Zebrany materiał stanowi rzetelne źródło informacji.

Autorka rozprawy podjęła się ważnego poznawczo i dla praktyki treningu sportowego problemu, który rozwiązała poprawnie wnosząc własny oryginalny wkład do badań w zakresie teorii sportu.

Praca wykazuje opanowanie przez Autorkę warsztatu badawczego.

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim.

Wnoszę tym samym o dopuszczenie jej Autorki do dalszych etapów postępowania przewodu doktorskiego

Gdynia 1.09.2023

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized cursive letters, likely representing the name of the reviewer or official.